

מקורות לפרשת ואתחנן תשפ"א: איך חוגגים את טו באב שחל בפרשת ואתחנן?

1. טור סימן תכח: בשנה פשוטה 'פְקֵדוּ וּפְסוּחוּ' [צו"-פקודה לפני פסח], בשנה מעוברת 'סְגְרוּ וּפְסוּחוּ' ["מצורע" שמסגירה את המצורע לפני פסח], 'מְנוּ וְעִצְרוּ' [פרשת במדבר לפני העצרת שהיא חג השבועות], 'צומו וצלו' [תשעה באב ואחר כך פרשת ואתחנן ותפילת משה].

תחילת פרשתנו: ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר: ה' אלוקים אתה החלית להראות את עבדך את גדלך... אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן - רש"י: 'בעת ההיא' - לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג [ובגמרא ב"ב קכא שהיה זה בט"ו באב]

2. משנה תענית כו,ב: אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין שלא לבייש את מי שאין לו... יוצאות וחולות בכרמים ומה היו אומרות: בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך, אל תיתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה, שקר החן והבל היופי אישה יראת ה' היא תתהלל - **גמרא שם ל,ב:** בשלמא יום הכפורים שיש בו סליחה ומחילה ויום שניתנו בו לוחות האחרונות - אבל ט"ו באב מהו?

איכה א,ד: דרכי ציון אבלות... כל שעריה שוממים, כהניה נאנחים בתולותיה נוגות - **תרגום איכה:** בתולותיה סופדות על שהפסיקו לצאת בחמשה עשר באב וביום הכיפורים לחול במחול.

מגילה לא,א: ביום הכיפורים קוראים בפרשת 'אחרי מות'... ובמנחה קורין **בעריות** - רש"י: שמי שיש עבירות בידו יפרוש מהן לפי שהעריות עבירה מצויה שנפשו של אדם מחמדתן ויצרו תוקפו. **תוספות:** קורין בעריות - לפי שהנשים מקושטות בשביל כבוד היום, צריך להזכירם שלא יכשלו בהן. **פסקי תוספות קיב:** שמתקשטות בו ביום יותר משאר ימים טובים **כדאמרינן בשלהי תענית** [שבנות ירושלים יוצאות לחול בכרמים].

3. תחילת פרשתנו: ואתחנן אל ה' בעת ההוא - רש"י: 'בעת ההיא' - לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג [בט"ו באב, ב"ב קכא] ודימיתי שמא הותר הנדר.

אמרי שמאי: איתא בפתיחתא למדרש איכה: לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב... יום בו כלו למות מתי מדבר... דכיון שהתמלאה הלבנה בליל ט"ו באב אמרו: **דומה שהקב"ה ביטל גזירה מעלינו ועשאוהו יום טוב.** וכיון שראה משה שבוטלה הגזרה מאנשי דורו, ביקש **שתבוטל גם ממנו.**

דברים רבה יא,י: לבש שק והתפלש באפר... ומנין שהתפלל משה 515 פעמים? שנאמר: **'ואתחנן** אל ה' בעת ההיא' - [נקט הלשון 'ואתחנן' ולא הלשון השגורה 'ואתפלל'?] [ש'ואתחנן' בגימטריה 515. **פני יהושע ברכות לב,ב:** כל הדיבור היה בט"ו באב, דכיבוש סיחון ועוג היה ביום בו כלו מתי מדבר. צא וחשוב מט"ו באב עד ז' אדר עולה 200 יום [שלושה חודשים מלאים ושלושה חסרים - 177 יום, ועוד 16 יום באב ו-7 באדר]. וידוע שבשבת אין היחיד שואל צרכיו וכשתחסיר 28 שבתות בתוך 200 יום **נשאר 172 ימים.** שלוש תפילות בכל יום הרי 516 תפילות. אמנם כיון שלא היה הדיבור מתייחד עם משה אלא ביום, החל להתפלל בט"ו באב שחרית ולכן התפלל באותו יום רק שתי תפילות. וכך מט"ו באב עד ז' אדר שמת בו בשעת מנחה כמובא במדרש - הרי לך חשבון מכוון של 515 תפילות].

4. תענית לא,א: יום שהותר שבט בנימן לבוא בקהל... יום שביטל הושע בן אלה פרוסדיות שהושיב ירבעם בן נבט על הדרכים שלא יעלו ישראל לרגל... רבה ורב יוסף דאמרי **תרוייהו**, יום שפסקו מלכרות עצים למערכה. **ליקוטי שיחות כד/53,56 והערות 2-61:** סיבת החורבן הייתה מפני שנאת חינם, וההיפך מזה נפעל בט"ו באב לפי כל הטעמים: 'יום שהותר שבט בנימן לבוא בקהל', יום שביטל הושע בן אלה פרדסאות, וכל שכן לפי הטעם ש'פסקו מלכרות עצים למערכה', שזאת צדקה הן עבור קרבנות היחיד והן קרבנות הציבור... ובאופן שיהיו עצים **מוכנים עד חודש ניסן.** ועפ"ז מובן שבו 'בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים', שמבלי הבט על הפערים בין הסוגים בבנות ישראל, יוצאות יחד במחול, בשלום ובאחדות. ובמיוחד לפי דברי המשנה והגמרא ש'יוצאות בכלי לבן **שאולין** שלא לבייש את מי שאין לו, בת מלך שואלת מבת כהן גדול, בת כהן גדול שואלת מבת סגן וכו', שכל זה מעצים את השלום עד שכל אחת מכניעה עצמה לקבל ממי שנמצאת נמוך ממנה.

כלבו סימן סב: ואין זה תימה [מנהג שנראה כפריצות]? אבל המנהג בשביל הבנות שאין יד אביהן משגת להשיאן והיו יושבות עד שתלבין ראשן אם לא המנהג הזה.